

Wymiar miejski polityki spójności *Zintegrowane Inwestycje Terytorialne*

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Warszawa, 24 stycznia 2013 r.

**NARODOWA
STRATEGIA SPÓJNOŚCI**
dla rozwoju Polski

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wymiar miejski częścią wymiaru terytorialnego

- ➔ **Wymiar miejski – czyli wsparcie dla miast – integralną częścią wymiaru terytorialnego**
- ➔ **Znaczne wzmocnienie wymiaru miejskiego w nowym okresie programowania UE**
- ➔ **Wsparcie wszystkich typów ośrodków miejskich:** miast wojewódzkich, ośrodków regionalnych, ośrodków subregionalnych oraz ośrodków lokalnych
- ➔ **Różne instrumenty dla różnego typu miast,** uwzględniając specyficzne potrzeby oraz potencjał rozwojowy poszczególnych miast
- ➔ **Zgodnie z podejściem terytorialnym – wsparcie z jednej strony obszarów funkcjonalnych miast z drugiej dla wyszczególnionych dzielnic miast**

Cele wsparcia obszarów miejskich

W Polsce zasady, cele oraz kierunki działań służące wsparciu miast w ramach polityki spójności wynikają z:

- ➔ Strategii Europa 2020
- ➔ Zapisów projektów rozporządzeń polityki spójności na lata 2014-2020
- ➔ Zapisów Założeń Umowy Partnerstwa.
- ➔ Krajowych dokumentów strategicznych:
 - ✓ *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;*
 - ✓ *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego: regiony, miasta, obszary miejskie 2010-2020;*
 - ✓ *Projektu Założeń Krajowej Polityki Miejskiej.*

Wsparcie dla miast od 2014 r.

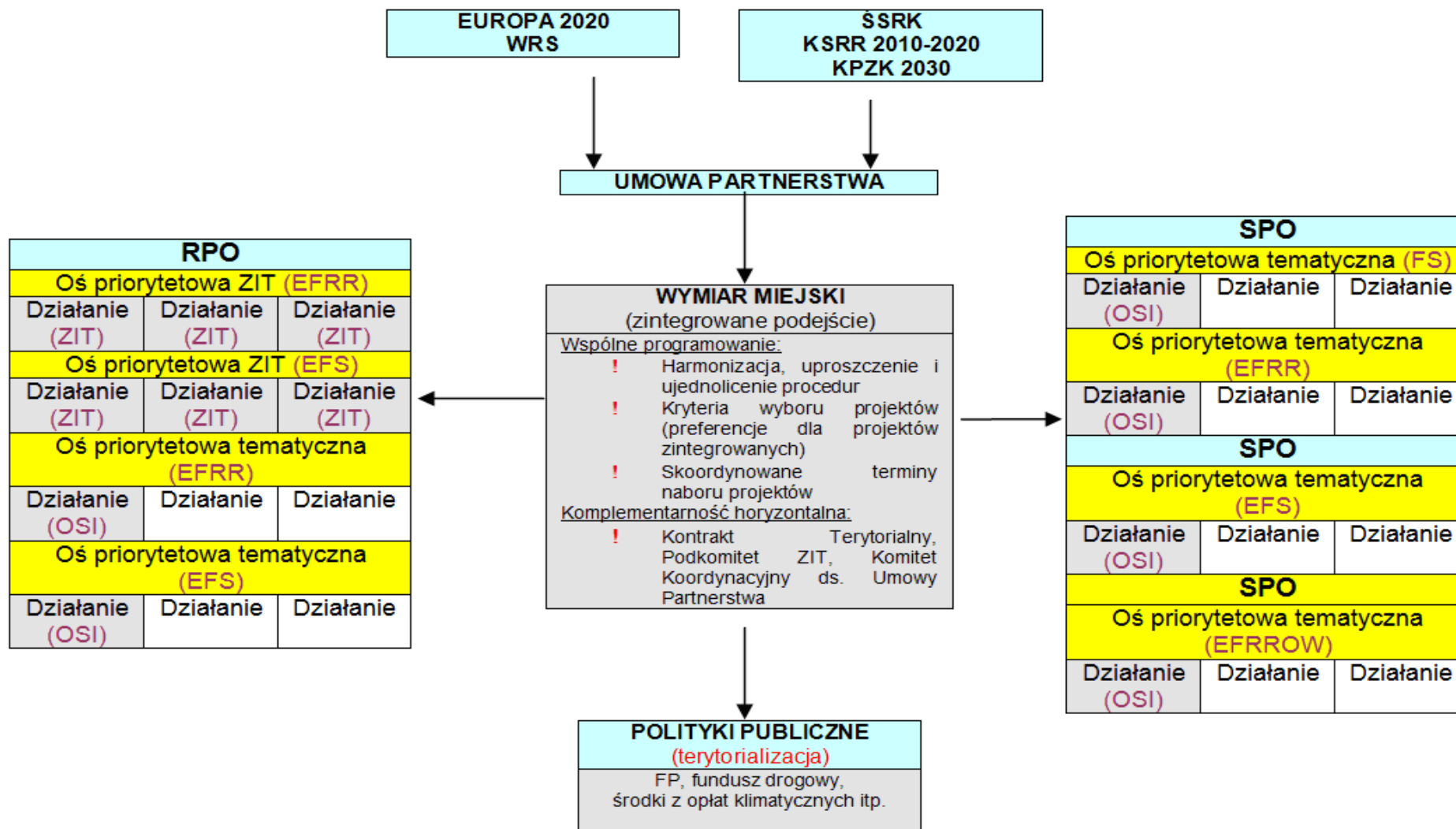
- ➔ **generalnie na dotychczasowych zasadach** (w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych)
- ➔ **Dodatkowo specjalne instrumenty dla miast:**
 - ✓ **Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (również dla innych terytoriów);**
 - ✓ **Platforma Rozwoju Obszarów Miejskich;**
 - ✓ **Innowacyjne działania w zakresie zrównoważonego rozwoju miast;**
 - ✓ **Program sieciowania miast URBACT;**
 - ✓ **Instrumenty finansowe typu JESSICA.**

Wymiar miejski Polityki Spójności 2014-2020

- ➔ **Na poziomie dokumentów strategicznych (np. KSRR) i operacyjnych (programy krajowe i regionalne):**
 - ✓ **Zdiagnozowanie i określenie celów w odniesieniu do różnego typu obszarów miejskich, uwzględniające zarówno ich potencjały, jak i bariery rozwojowe;**
 - ✓ **Osie priorytetowe (bądź działania/podziałania) poświęcone obszarom miejskim (uwzględniające wsparcie do poszczególnych OSI), co wymaga umożliwienia realizacji różnego typu działań wpisujących się w kilka celów tematycznych i wspieranych różnymi funduszami.**

- ➔ **Zapewnienie komplementarności i synergii pomiędzy zaprogramowanymi działaniami ukierunkowanymi na wsparcie obszarów miejskich i finansowanymi z różnych polityk (np. PS, WPR) i funduszy (EFS, EFRR, FS, EFRROW) poprzez rozwiązania wdrożeniowe**

Wymiar miejski Polityki Spójności 2014-2020

Ramy finansowe (wymiar terytorialny, w tym ZIT)

- ✓ Środki z programów operacyjnych (krajowe i regionalne)
- ✓ **Rezerwa programowa** (rezerwa jest mechanizmem motywacyjnym, który premiuje lepsze terytorialne ukierunkowanie interwencji wspieranej środkami WRS w Polsce. Rezerwa ta wynosi 10% alokacji funduszy strukturalnych (po uprzednim odjęciu 5% rezerwy wykonania)

Środki rezerwy programowej będą służyły dwóm celom:

- ✓ **Wsparciu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych** na obszarach funkcjonalnych miast wojewódzkich (50% środków rezerwy to dodatkowa pula środków przeznaczona na ten cel, która może uzupełnić podstawową alokację RPO)
- ✓ **Wsparciu terytorialnego ukierunkowania interwencji programów operacyjnych do celów odnoszących się do OSI** – koncentracji terytorialnej środków WRS (50% środków rezerwy może uzupełnić alokację zarówno krajowych, jak i regionalnych programów operacyjnych)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

Propozycja KE:

- ➔ ZIT stanowią najważniejszy instrument wsparcia miast (ale i innych terytoriów);
- ➔ ZIT służą realizacji zintegrowanych strategii rozwoju miejskiego (lub też innych strategii terytorialnych)
- ➔ Za pomocą ZIT partnerstwa reprezentujące miasta i ich obszary funkcjonalne będą włączone w zarządzanie programami operacyjnymi i mogą realizować zintegrowane projekty, łącznie działania finansowane z EFRR i EFS;
- ➔ m.in. 5% alokacji EFRR na realizację **zintegrowanych strategii rozwoju miejskiego**

Obecny stan negocjacji na poziomie UE:

- ➔ Przepisy dot. ZIT włączone do części rozporządzenia dotyczącej wszystkich funduszy objętych zakresem WRS
- ➔ ZIT instrumentem opcjonalny

Cele realizacji ZIT w Polsce

- ➔ **sprzyjanie rozwoju współpracy i integracji na obszarach funkcjonalnych miast (szczególnie miast wojewódzkich);**
- ➔ **realizacja zintegrowanych projektów** odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy miast i ich obszarów funkcjonalnych;
- ➔ **zwiększanie udziału miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzaniu programami operacyjnymi.**

Propozycja funkcjonowania ZIT w Polsce:

➔ ZIT realizowane na:

- ✓ obszarach funkcjonalnych **miast wojewódzkich (FOM) – 16 ZIT,**
 - **Finansowanie z rezerwy programowej**
- ✓ w miastach regionalnych i subregionalnych (na ich obszarach funkcjonalnych)
 - **Finansowanie z podstawowej alokacji RPO – decyzja w gestii samorządów województw (ew. w ramach OSI)**
- ✓ na innych obszarach (na których realizowane będą strategie terytorialne)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w Polsce

- ➔ Możliwe korzyści realizacji ZIT w obszarach funkcjonalnych miast regionalnych i subregionalnych:
 - ✓ Ukierunkowanie wsparcia dla obszarów miejskich, pełniących kluczowe funkcje w systemie osadniczym województw lub obszarów obciążonych problemami strukturalnymi;
 - ✓ Identyfikacja indywidualnych potrzeb obszarów miejskich i realizacji skuteczniejszej polityki adresowanej w postaci zintegrowanego wsparcia;
 - ✓ Promowanie myślenia w kategoriach obszaru miejskiego i jego otoczenia funkcjonalnego;
 - ✓ Wzbogacić terytorialnego podejścia do polityki rozwoju podejmowanej na poziomie województwa.
- ➔ Jednak z pewnymi ograniczeniami:
 - ✓ ZIT powinien być instrumentem realizacji Strategii Rozwoju Województwa w aspekcie wspierania określonych w niej obszarów interwencji (w tym obszarów interwencji strategicznej);
 - ✓ ZIT nie jest jedynym możliwym instrumentem podejścia terytorialnego.

Kierunki interwencji ZIT:

- ➔ Realizacja podejścia zintegrowanego – główne kryterium realizacji projektów w formule ZIT
- ➔ Realizacja wiązki zintegrowanych małych projektów lub zintegrowanych projektów realizowanych na całym obszarze ZIT
- ➔ Ścisła koordynacja działań w ramach ZIT z komplementarnymi działaniami realizowanymi w programach krajowych i RPO nie objętymi ZIT - poprzez realizację kontraktu terytorialnego

Kierunki interwencji ZIT:

Wsparcie ZIT z wykorzystaniem środków WRS:

- **Rozwój zrównoważonego, sprawnego transportu łączącego miasto i jego obszar funkcjonalny** *(cele tematyczne nr 4 i 7);*
- **Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskiego obszaru funkcjonalnego** realizowana na wybranych (zdegradowanych) obszarach miejskiego obszaru funkcjonalnego, rozumiana w sposób zintegrowany *(cele tematyczne nr 6, 8, 9, 10);*
- **Poprawa stanu środowiska przyrodniczego na obszarze funkcjonalnym miasta – głównie małe projekty** *(cel tematyczny nr 6);*
- **Wspieranie efektywności energetycznej** *(cel tematyczny nr 4);*
- **Wzmacnianie rozwoju funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miejskiego obszaru funkcjonalnego oraz poprawa dostępu i jakości usług publicznych w całym obszarze funkcjonalnym** *(cele tematyczne nr 2, 6, 8, 9).*

Ostateczne ustalenia w zakresie doboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych na etapie negocjacji kontraktu terytorialnego oraz ustalania zawartości programów operacyjnych.

Warunki realizacji ZIT

Warunki obligatoryjne:

- ➔ Przygotowanie *Programu działań ZIT*
- ➔ Zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa
- ➔ Posiadanie odpowiedniej zdolności instytucjonalnej
- ➔ Podpisanie porozumienia do realizacji ZIT w województwie pomiędzy Związkiem ZIT a IZ RPO

Warunki fakultatywne:

- ➔ Przygotowanie strategii rozwoju obszaru funkcjonalnego miasta.

System realizacji ZIT

➔ Realizacja ZIT wyłącznie w ramach RPO (EFRR, EFS).

Warianty wdrażania:

- ➔ Opcja A: specjalne osie priorytetowe ZIT,
- ➔ Opcja B: dedykowane ZIT działania/poddziałania w ramach „tematycznych” osi priorytetowych.

Delegacja zadań:

- ➔ Opcja A: minimalne powierzenie zarządzania ZIT na obszarze objętym partnerstwem **(wybór projektów)**,
- ➔ Opcja B: pełne powierzenie zarządzania ZIT na obszarze objętym partnerstwem, **(ogłoszenie naboru, negocjowanie i podpisanie umowy z beneficjentem itp.)**;
- ➔ Opcja C: częściowe powierzenie zarządzania ZIT na obszarze objętym partnerstwem **(grant globalny)**.

Tworzenie partnerstw (w zależności od stopnia delegacji zadań) np.: związek międzygminny, porozumienie, stowarzyszenie, spółka celowa.

Harmonogram prac

- **Przygotowanie zasad funkcjonowania ZIT w kontekście kontraktu terytorialnego, UP i programów operacyjnych:**
 - ✓ **Ustalenia w sprawie przeznaczenia ZIT będą wpisane do UP** (terytoria, szacunkowa alokacja, wybrane fundusze, mechanizmy koordynacji)
 - ✓ **RPO będą zawierać podejście do realizacji ZIT w kontekście wykorzystania 5% EFRR na zrównoważony rozwój miejski oraz na innych terytoriach** (cele i kierunki interwencji, wybrane fundusze, alokacja w podziale na osie priorytetowe, rozwiązania wdrożeniowe np. monitorowanie, instytucje etc.)
 - ✓ **Powinien zawierać listę zintegrowanych projektów**, w tym możliwych do wsparcia z poziomu krajowego (PO krajowe, środki krajowe)

- **Powiązane działania na różnych poziomach:**
 - ✓ Rola MRR – kryteria wyznaczania obszarów funkcjonalnych, wsparcie organizacyjne, nadzór
 - ✓ Rola samorządu województwa – inicjator prac w regionie
 - ✓ Związki ZIT – przygotowanie Programów działań ZIT

- **Zgranie w czasie z harmonogramem prac nad perspektywą 2014-2020:**
 - ✓ Uwzględnienie propozycji projektów w mandacie strony samorządowej przed przyjęciem wstępnej wersji kontraktu terytorialnego
 - ✓ Uwzględnienie uzgodnień wynikających z kontraktu w programach operacyjnych, które będą negocjowane z KE
 - ✓ Zatwierdzenie KT i przyjęcie programów operacyjnych przez KE

Dziękuję za uwagę!

polityka.regionalna@mrr.gov.pl